

17 december 2020

Geachte Directeur- generaal,

De CTRG ontving de “Instructies voor de heropstart van het bezoek” (*versie 16 december 2020*) van het DG EPI. Deze werden heden besproken tijdens de maandelijkse vergadering van de Centrale Raad.

Volgende passage in deze bezoekinstructies trok in het bijzonder onze aandacht:

De gedetineerde:

- draagt verplicht een **mondmasker**, behalve wanneer hij/zij aan de bezoektafel zit
- heeft **geen fysiek contact** met de **volwassen** bezoeker. **Fysiek contact tussen de gedetineerde en de kinderen die op bezoek komen is daarentegen wel toegestaan.**
- respecteert de **gedragsregels** in de bezoekzaal.
- wordt gecontroleerd op basis van **vingerafdrukken en MDP**. Er gebeurt geen fouille aan de kledij.
- draagt optioneel een **hesje** dat gewassen moet worden na elk individueel gebruik.
- wordt, **indien toch fysiek contact plaatsvindt, gedurende 14 dagen in preventieve quarantaine geplaatst naast eventueel een gemotiveerde fouille. Indien de gedetineerde op een meerpersoonscel verblijft, mag hij niet terugkeren naar die cel. De standaardregels voor preventieve quarantaine blijven gelden. Dat betekent dat de gedetineerde bijvoorbeeld alleen op cel wordt geplaatst (indien mogelijk), individuele wandeling krijgt, dat contact met derden zoveel mogelijk wordt vermeden, enz. Aangezien geen teststrategie voorzien is bij deze gezondheidsmaatregel, wordt de betrokken gedetineerde bij voorkeur niet samen met andere (inkomende) gedetineerden in preventieve quarantaine geplaatst. De directies bekijken hoe ze deze preventieve quarantaine kunnen uitvoeren binnen hun context en binnen de lokale organisatie van de preventieve quarantaine. De plaatsing in preventieve quarantaine betreft een gezondheidsmaatregel in uitzonderlijke omstandigheden die de directeur conform het beleid van het DG EPI oplegt ten aanzien van een gedetineerde die de instructies niet gerespecteerd heeft, en dat in het belang van zowel de betrokken gedetineerde als dat van de gesloten gemeenschap waarin hij of zij verblijft.**

De CTRG stelt vast dat er een verbod tot fysiek contact opgelegd wordt tijdens het tafelbezoek. Gelet op de evolutie van de corona-epidemie lijkt een dergelijk verbod verantwoord, hoewel dit op humaan vlak uiteraard zeer ingrijpend is voor de gedetineerde en diens bezoeker. Fysiek contact tussen de gedetineerde en de kinderen die op bezoek komen wordt daarentegen wel toegestaan.

De bezoekeninstructies bepalen tevens dat een gedetineerde die dit verbod overtreedt, *“gedurende 14 dagen in preventieve quarantaine geplaatst (wordt) naast eventueel een gemotiveerde fouille.”* De plaatsing in preventieve quarantaine wordt gekwalificeerd als een *“gezondheidsmaatregel in uitzonderlijke omstandigheden die de directeur conform het beleid van het DG EPI oplegt ten aanzien van een gedetineerde die de instructies niet gerespecteerd heeft, en dat in het belang van zowel de betrokken gedetineerde als dat van de gesloten gemeenschap waarin hij of zij verblijft”*.

De verantwoording voor deze vergaande gezondheidsmaatregel komt de CTRG disproportioneel voor t.a.v. het beoogde doel. Het risico op besmetting d.m.v. voormeld kortstondig fysiek contact komt de CTRG veel lager voor dan het risico op besmetting door de omgang van gedetineerden met het personeel van het DG EPI op dagdagelijkse basis. De maatregel van 14 dagen preventieve quarantaine lijkt daarom eerder te wijzen op een verdoken tuchtsanctie, dan dat zij een gezondheidsmaatregel *“in het belang van de betrokken gedetineerde”* betreft. Deze indruk wordt versterkt doordat de *“gezondheidsmaatregel”* in 1 adem vermeld wordt met de mogelijkheid tot een *“gemotiveerde fouille”*.

Klachtencommissies die klachten in dit kader ontvangen, zouden bijgevolg kunnen oordelen dat de instructies an sich de legaliteits- en proportionaliteitstoets niet doorstaan en om die reden geen correcte reglementaire basis kunnen vormen voor individuele beslissingen van gevangenisdirecties. In dat geval zal de individuele beslissing van de gevangenisdirecteur wellicht toch door de Klachtencommissie onderzocht kunnen worden op wettelijkheid en redelijkheid.

Wij begrijpen dat een verbodsregel afdwingbaar gesteld moet kunnen worden, maar vinden dat dit dan dient te gebeuren via de daartoe wettelijk voorziene tuchtprocedure en niet via een systematisch opgelegde gezondheidsmaatregel die een persoon 14 dagen in isolatie plaatst zonder dat de gegrondheid ervan in individuele gevallen onderzocht moet worden.

Mogen wij u verzoeken dit advies ernstig in overweging te willen nemen, aub.?

Namens de Centrale Raad,

Valérie Arickx
Ondervoorzitter
Vice-présidente